



Ervaringen van Ardine Korevaar en Henk van der Scheer

Op weg naar de inwintering

Na juli zijn, met uitzondering van de heide, de reuzenbalsemien in de Biesbosch en de zeeaster langs de waddenkust, de grote drachten voor het winnen van honing voorbij, tenzij er mooie bloeiende akkerranden in uw buurt gezaaid zijn. Als uw volken het goed hebben gedaan kon u slingeren.

Misschien bent u er nog mee bezig, maar dan doet u er goed aan om wat haast te maken. Direct na het slingeren, begin augustus of nog liever eind juli, moeten de varroamijten bestreden worden zodat de volken gezonde winterbijen kunnen voortbrengen. In september zorgt u voor de wintervoorraad voer.

Naar de heide

Gaat u in augustus met een of meer volken naar de heide, dan hebt u in juli de varroamijten in die volken al bestreden met mierenzuur. Nu is het zaak om elk volk dat meegaat op één broedbak te zetten met daarin tien ramen broed en daarop een honingkamer. Zitten in de honingkamer uitgebouwde raten, plaats dan een koninginnenrooster onder de honingkamer zodat de koningin in de broedbak blijft. Heeft u slechts ramen met kunstraat in de honingkamer, wacht dan met het leggen van het koninginnenrooster tot de bijen zijn begonnen

met het uitbouwen van die kunstraten. Een rooster remt de bereidheid van de werksters om daarboven aan kunstraat te werken. Dat zelfde geldt voor ramen met een reepje kunstraat om raathoning te winnen. Om de bijen te verleiden naar boven te gaan kunt u een uitgebouwd honingraampje in het midden van de honingkamer plaatsen. Overigens zijn er ook imkers die het rooster gewoon weglaten, omdat de broednesten in augustus en september krimpen en er vaak een dikke rand voer aan de bovenkant van de broedkamerramen zit, waar de koningin niet graag overheen loopt.

Een volk op twee broedbakken heeft meestal teveel ramen met broed om in één bak te plaatsen. Maak in dat geval van het teveel aan broedramen plus aanhangende bijen een broedaflegger in een zes- of tienramer. Die broedaflegger kan ook gemaakt worden van broedramen met bijen van meerdere volken. De huisbijen zullen elkaar accepteren en een nieuwe koningin opkweken. Op de dertiende dag na 16.00 uur kunt u in de broedaflegger(s) doppen breken en de jonge koninginnen laten inlopen. Die zoeken daarna zelf wel uit wie overblijft en de nieuwe koningin wordt. Zo kunt u met volken



.....

Lijstje met werkzaamheden:

1. Gaat u naar de heide, dan zet u elk volk terug op één broedbak met tien ramen broed en een honingkamer daarop. Van de 'resterende' ramen met broed maakt u een (verzamel)broedaflegger.
2. Heidehoning slingeren vraagt een speciale techniek: raadpleeg een ervaren imker. Het is gemakkelijker om op de heide raathoning te winnen en u krijgt er bij verkoop ook nog eens een betere prijs voor dan voor geslingerde heidehoning.
3. Gaat u niet naar de heide, dan bestrijdt u de varroamijten in juli direct na de laatste keer slingeren.
4. Bij grote volken neemt u maatregelen om eventuele zwermplannen te voorkomen.
5. Pas in september wintert u de volken in en zorgt u dat ze over voldoende voer beschikken: minimaal 10 kg suiker per volk.
6. Zwakke volken samenvoegen voordat wordt ingewinterd met suikersiroop.

Benodigheden:

- De gebruikelijke gereedschappen.
 - Voor de bestrijding van varroa: mierenzuur met een verdamper of Thymovar en een varroalade.
 - Voor het inwinteren van de volken: suikerwater of suikersiroop (invertsuiker), een voerbak voor elk volk.
-

Zeer veel varroamijten op varroalade vier dagen na begin behandeling van het volk met Thymovar (foto Henk van der Scheer)

op een enkele bak plus honingkamer naar de heide.

Heidehoning bevat relatief veel eiwitten, is daardoor thixotropisch, dat wil zeggen in en soort gelachtige toestand gekomen, en niet op een normale manier te slingeren. U moet dan de honing in de raten kolben met een 'kolboestel' en dat vereist een aparte techniek. Wilt u dat voor de eerste keer doen, raadpleeg dan een ervaren imker in de buurt. Voor een beginnend imker is het gemakkelijker om raathoning (in brokken) te winnen en die in folie te verpakken of in doorzichtige plastic doosjes te leggen. Helemaal exclusief is sectiehoning (zie foto). Daarvoor moet u de honingkamerramen met kleine latjes van zacht vurenhout en een dikte van ongeveer 4 mm elk in drie 'secties' verdelen. Een kleine strip was als voorbouw in elke sectie geeft voor de bijen aan waar ze met de raat kunnen beginnen te bouwen (Google-

len op 'Sectiehoning winnen' maakt een en ander duidelijk). Als de cellen met honing worden gevuld kan het koninginnenrooster worden verwijderd. Zijn de cellen verzegeld dan kunt u elke gevulde en verzegelde sectie uit het honingkamerraam drukken.

Varroa bestrijden

In grote volken met een oude koningin die voor de honingproductie zorg droegen en de volken die in mei of begin juni ontstaan zijn uit een broedloze vlieger (of veger) kan in de loop van het seizoen de populatie varroamijten sterk zijn toegenomen. Die zult u nu moeten bestrijden zodat er gezonde winterbijen worden geboren. De eerste eitjes waaruit de winterbijen ontstaan, worden vanaf half augustus gelegd. De meeste winterbijen worden geboren tussen half september en half oktober. De varroamijten moeten dus het liefst voor eind juli zijn gedecimeerd zodat

ook de voedsterbijen van de winterbijen gezond zijn. Gaat u niet naar de heide dan bestrijdt u dus op z'n laatst direct na het slingeren van de laatste honing de varromijten in de productievолken met mierenzuur of Thymovar. Ook wij, Ardine en Henk, bestrijden eind juli, begin augustus varroa in de productievолken en hebben daardoor weinig last van wintersterfte die vooral veroorzaakt wordt door met virussen besmette varroamijten. Wij prefereren om 1x (gedurende 3 à 4 weken) Thymovar toe te passen. Die behandeling ervaren wij als voldoende effectief. Thymovar is wel wat duurder dan mierenzuur, maar veel gemakkelijker in gebruik en minder riskant wat betreft schade aan de bijen door te snelle verdamping. Hoe u een en ander kunt uitvoeren valt na te lezen in de al eerder genoemde brochure 'Effectieve bestrijding van varroa' van Bijen@wur. Deze brochure staat on-line.



Bestrijding varroamijten met Thymovar (foto Henk van der Scheer)



Sectiehoning (foto Henk Rostohar; www.buckfastimker.wordpress.com)

op hetzelfde moment suikersiroop te geven verkleint u de kans op roverij. Suikersiroop kunt u kant en klaar kopen als invertsuiker, maar dat is relatief duur. Een goedkopere methode 'Suikersiroop maken met Sukapi' staat op de site van Henk Rostohar. Buitenlandse honing kunt u beter niet geven in verband met de grote kans op aanwezigheid van bacteriesporen van Amerikaans vuilbroed daarin.

Zwermplannen in augustus

Ook in augustus willen volken nog wel eens zwermen. Dat betreft vooral sterke volken met een oude koningin uit een voorgaand jaar - die dan een zogenaamde 'maagdenzwerm' leveren en grote kunstzwermen met een jonge koningin. Dat zwermen kunt u op verschillende manieren voorkomen. Zo kunt u een lege honingkamer onder een groot volk plaatsen, daardoor kan het volk 'uitzakken' en heeft het minder of geen behoefte meer aan zwermen. Een andere manier is om grote volken te laten afvliegen op kleinere volken door bijvoorbeeld een groot en een klein volk te verwisselen van plaats. Volgens zeggen kunt u dit alleen doen bij een goede dracht, anders steken de binnenkomende bijen van het sterke volk de moeder dood. Nog weer een andere manier is om ramen met broed uit een sterk volk te nemen en die in een kleiner volk te hangen of van die ramen met broed een broedaflegger te maken. Dat laatste heeft als nadeel dat in die broedaflegger een jonge koningin wel erg laat aan de leg komt om nog een broednest te kunnen maken van voldoende omvang. Uit onderzoek is gebleken dat kleine volken met minder dan 5000 bijen – overeenkomend met minder dan 5 straten met bijen tijdens een koude nacht in november – een grotere kans hebben om de winter niet te overleven. Verenig te kleine volken dus bij de inwintering. ●

Foerageren in augustus

Ook in augustus en september halen de volken vaak nog een overschot aan nectar en maken daar honing van. Daarom hoeft u in september meestal niet de volle 10 kg suiker te voeren. Let er op dat dit geen heidehoning is, want die geeft darmproblemen bij een lange winterzit van de bijen. Om u enig idee te geven hoeveel dat is: een spaarkastraam, aan beide kanten verzegeld, bevat ongeveer 3,5 kg wintervoer. Mors geen suikerwater of suikersiroop: dat werkt roverij in de hand. Wilt u zwakke, kleine volken toch overwinteren, verklein dan het vlieggat en voer bij voorkeur 's avonds, zodat alle bijen thuis zijn en niet meer op rooftocht gaan. Door alle volken op een stand